11 juli 2025

GEMEENTE WINTERSWIJK

Onderzoek

MijnBurgemeester

De gemeente Winterswijk is op zoek naar een nieuwe burgemeester. Als onderdeel van deze zoektocht heeft de gemeente haar inwoners gevraagd naar wat voor persoon de gemeente op zoek moet. Wat zijn volgens de inwoners belangrijke eigenschappen voor de nieuwe burgemeester? En aan wat voor persoon denken zij wanneer zij de nieuwe burgemeester voor zich zien?

Inhoudsopgave – In deze rapportage

Inhoudsopgave – In deze rapportage 2

Aanleiding onderzoek 3
1.1 De tool 'MijnBurgemeester' 3
1.2 Vier burgemeesterstypen 3
1.3 Inwoners bereiken 3
1.4 Er dachten 457 inwoners mee 4

2. Samenvatting resultaten 5
2.1 Type burgemeester 5
2.2 Uitkomst per stelling 5
2.3 Winterswijk wordt beschreven als gemoedelijk en sociaal 6
2.4 Open vragen 6
2.5 Achtergrond invullers 6

3. Resultaten inwonersconsultatie 8

4. Kenmerken 11

5. Open vragen 12

6. Onderzoeksverantwoording 14
6.1 Veldwerk 14
6.2 Stellingen 14
6.3 Respons 14

Bijlage 1: Typen burgemeesters 15

Bijlage 2: Toelichting betrokkenheidsprofielen 17

Aanleiding onderzoek

Hoofdstuk 1

1.1 De tool 'MijnBurgemeester'

De gemeente Winterswijk is op zoek naar een nieuwe burgemeester. Om inzicht te krijgen in wat voor iemand de inwoners graag zien als toekomstige burgemeester heeft Citisens de MijnBurgemeester-tool ontwikkeld. Via een online vragenlijst hebben de inwoners van Winterswijk hun mening gegeven aan de hand van tien stellingen. Ook werd aan inwoners gevraagd welke drie kenmerken zij het beste vinden passen bij de gemeente Winterswijk. Daarnaast kregen zij twee andere open vragen voorgelegd: "Als u de burgemeester van Winterswijk één plek in de gemeente zou kunnen laten zien, welke plek zou dit dan zijn en waarom?" en "Als ik denk aan de nieuwe burgemeester van Winterswijk, dan zie ik iemand die..." De resultaten van de inwonersconsultatie en bij wat voor type burgemeester de voorkeur van de inwoners van gemeente Winterswijk ligt, leest u in deze rapportage.

1.2 Vier burgemeesterstypen

Inwoners kunnen van mening verschillen over wat iemand voor hen de ideale burgemeester maakt. Om deze verschillende ideeën te vatten ontwikkelde Citisens de MijnBurgemeester-tool, waarin onderscheid wordt gemaakt tussen vier verschillende typen burgemeesters. Deze typering werd opgesteld aan de hand van een combinatie van literatuurstudie en datagedreven onderzoek. Op basis van wetenschappelijke publicaties over leiderschapsstijlen werden vier dimensies geïdentificeerd: leiderschapsoriëntatie, omgang met macht, taakoriëntatie en communicatiestijl.

Vervolgens zette Citisens in 2022 een onderzoek uit onder het Citisens panel waarbij aan invullers werd gevraagd wat iemand voor hen een ideale burgemeester maakt. Aan de hand van de resultaten van dit onderzoek werd voor elk van de vier dimensies in kaart gebracht wat de stijlvoorkeuren van de respondenten waren. Daarbij is gekeken naar hoe deze van elkaar verschilden. Dit werd gebruikt als input voor het opstellen van een stellingenset voor elk van de vier dimensies. Door middel van een clusteranalyse zijn vervolgens vier typen burgemeesters opgesteld:

1. Efficiënte Probleemoplosser: resultaat gedreven, op zoek naar oplossingen.
2. Trouwe Beschermer: blik vooral gericht op het heden, behoudend.
3. Enthousiaste Aanvoerder: zoekt de grenzen op, niet bang voor verandering.
4. Kritische Coach: gefocust op samenwerking, aandacht voor een goed proces.

Aan de hand van de MijnBurgemeester-tool kregen de invullers uit Winterswijk te zien welk type burgemeester het best past bij de antwoorden die zij gaven. Naast een weergave van de resultaten per stelling, leest u in deze rapportage ook op welk type burgemeester de inwoners van Winterswijk het vaakst uitkwamen. De beschrijvingen die de invullers te zien kregen voor elk van de vier verschillende typen vindt u in bijlage 1.

1.3 Inwoners bereiken

De vragenlijst was te bereiken via de link www.mijnburgemeesterwinterswijk.nl en toegankelijk via computer, tablet en smartphone. Om het onderzoek onder de aandacht te brengen zijn de gemeentelijke kanalen ingezet, waaronder de gemeentewebsite, sociale mediakanalen en op de gemeentepagina van het huis-aan-huisblad. Daarnaast liep er gedurende het onderzoek een campagne op Facebook en Instagram. Tot slot werd er informatie over het onderzoek getoond op LED-borden in het centrum van Winterswijk.

1.4 Er dachten 457 inwoners mee

Uiteindelijk hebben de antwoorden van 457 inwoners die de MijnBurgemeester-tool invulden geleid tot de inzichten die u leest in deze rapportage. Door middel van verschillende verificatiemethoden zijn dubbele invullers en deelnemers van buiten de gemeente uit de resultaten gefilterd. Een toelichting op de analyse leest u in de onderzoeksverantwoording.

2. Samenvatting resultaten

Hoofdstuk 2

2.1 Type burgemeester

De antwoorden die de invullers gaven op tien stellingen, verdeeld over de vier dimensies, leiden voor iedere invuller tot een voorkeur voor één van de vier typen burgemeesters. Aan het eind van de vragenlijst kregen deelnemers een typering te zien van de burgemeester die het best bij hun mening past. De meeste deelnemers kwamen uit op een Enthousiaste Aanvoerder, zoals blijkt uit onderstaande figuur. Enthousiaste Aanvoerders worden getypeerd door het opzoeken van grenzen. Zij hebben hun blik gericht op de toekomst, schuwen verandering niet, en betrekken anderen graag bij hun plannen. Daarna kozen de meeste inwoners voor een Trouwe Beschermer.

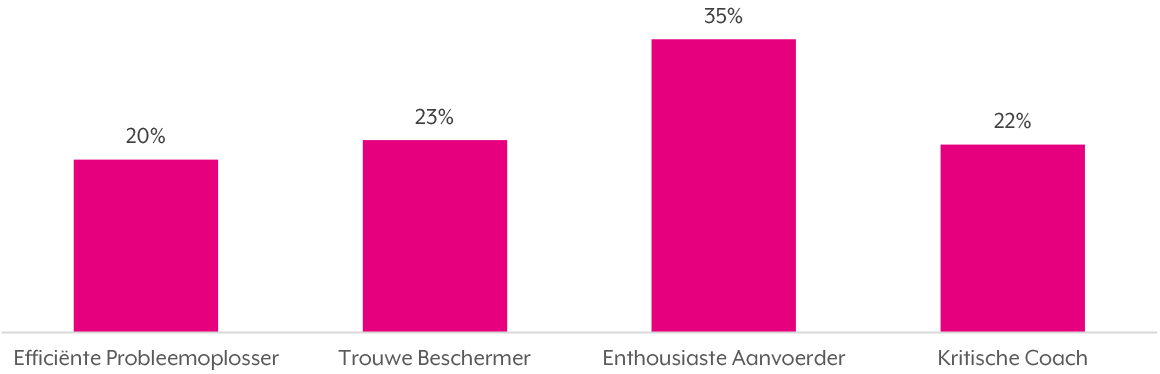

Type burgemeester	%
Efficiënte Probleemoplosser	20%
Trouwe Beschermer	23%
Enthousiaste Aanvoerder	35%
Kritische Coach	22%

2.2 Uitkomst per stelling

De inwoners van gemeente Winterswijk zijn het op een aantal vlakken met elkaar eens wat betreft de nieuwe burgemeester van de gemeente. Zo hebben zij een duidelijke voorkeur voor een burgemeester die zijn of haar gevoelens laat zien, een burgervader/-moeder is en een informele houding heeft. Daarnaast vinden zij het belangrijk dat hun nieuwe burgemeester snel actie nemen verkiest boven doorpraten totdat er draagvlak is. Toch vinden zij ook dat een burgemeester in gesprek moet gaan bij overlast, in plaats van te handhaven. Tot slot zien zij liever een burgemeester die gaat voor een goede sfeer, in plaats van het beste resultaat.

Over andere onderdelen is minder overeenstemming onder inwoners. Zo zijn inwoners van Winterswijk erover verdeeld of zij liever een stabiele factor of een enthousiaste vernieuwer hebben als burgemeester. Hierbij kiezen zij iets vaker voor een enthousiaste vernieuwer. Daarnaast hebben inwoners een lichte

voorkeur voor een burgemeester die gaat voor de uitdagingen van de toekomst, in plaats van de uitdagingen van vandaag. Ook is er verdeeldheid of hun nieuwe burgemeester bij dreigend gevaar moet overleggen met anderen of hard op moet treden, waarbij het eerste iets vaker gekozen wordt. Tot slot hebben bevraagde inwoners een lichte voorkeur voor een burgemeester die geen kant kiest, in plaats van een duidelijke mening te hebben.

2.3 Winterswijk wordt beschreven als gemoedelijk en sociaal

Invullers van de MijnBurgemeester tool zijn gevraagd welke drie woorden de gemeente Winterswijk het beste omschrijven. Hierbij werden de woorden 'gemoedelijk' en 'sociaal' het vaakst genoemd. Daarnaast noemden inwoners 'gezellig' en 'groen'.

2.4 Open vragen

Uit de antwoorden op de open vraag blijkt dat deelnemers zoeken naar een burgemeester die betrokken is bij Winterswijk en toegankelijk is voor alle inwoners. Daarnaast hebben bevraagde inwoners voorkeur voor een jonge burgemeester.

Als zij de nieuwe burgemeester één plek in de gemeente zouden mogen laten zien, zijn er een aantal antwoorden die vaak naar voren komen. Voornamelijk het centrum en de natuur worden hierbij genoemd. Daarnaast nemen inwoners de toekomstige burgemeester graag mee naar het Volksfeest.

2.5 Achtergrond invullers

Wie zijn de invullers van MijnBurgemeester Winterswijk? Het onderstaande figuur geeft een overzicht van de verdeling van de invullers van MijnBurgemeester Winterswijk (voorgrond) en de inwoners van de gehele gemeente (achtergrond) over de betrokkenheidsprofielen van Citisens. Citisens categoriseert inwoners in acht onderscheidende groepen. Voor iedere groep is een betrokkenheidsprofiel opgesteld. Hierbij hebben we sociaal-demografische kenmerken uit gerenommeerde bronnen gecombineerd met eigen onderzoeksdata over betrokkenheid van inwoners bij de eigen leefomgeving, hun vertrouwen in instituties, participatiegedrag en communicatievoorkeuren. Een overzicht van de verdeling van de invullers over de acht profielen geeft inzicht in hoeverre verschillende typen inwoners hebben meegedaan aan het onderzoek: welke groepen zijn er bereikt en op wiens mening zijn de resultaten van de inwonersconsultatie gebaseerd? En in hoeverre is dit een afspiegeling van de gemeente als geheel?

Het grootste inwonerprofiel in de gemeente Winterswijk is het profiel Alerte Families. Dit profiel kenmerkt zich door een lagere betrokkenheid en relatief weinig vertrouwen in de overheid en andere grote instanties. Toch denkt dit profiel graag mee op een laagdrempelige manier, zoals via een korte vragenlijst. Dit is ook terug te zien in de respons van de MijnBurgemeester. Kijkend naar de verdere verdeling van de invullers van MijnBurgemeester Winterswijk valt op dat de Bescheiden Grijzen en Stille Overlevers ondervertegenwoordigd zijn. Om hiervoor te compenseren zijn de resultaten in deze rapportage gewogen op de profielen. In bijlage 2 vindt u een toelichting op wat de specifieke betrokkenheidsprofielen inhouden.

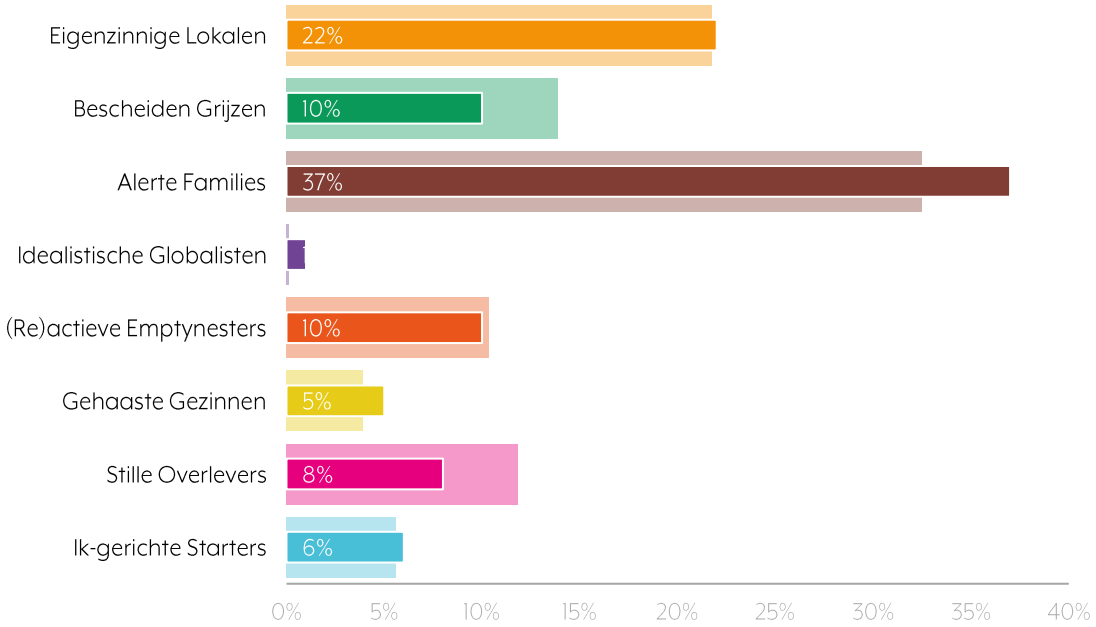

Betrokkenheidsprofiel	Gemeente Winterswijk %	Respons %
Eigenzinnige Lokalen	22%	22%
Bescheiden Grijzen	14%	10%
Alerte Families	33%	37%
Idealistische Globalisten	0%	1%
(Re)actieve Emptynesters	10%	10%
Gehaaste Gezinnen	4%	5%
Stille Overlevers	12%	8%
Ik-gerichte Starters	6%	6%

3. Resultaten inwonersconsultatie

Hoofdstuk 3

Hieronder vindt u de resultaten van de tien stellingen waarover inwoners van gemeente Winterswijk hun mening hebben gegeven. Bij elke stelling kon men aangeven welke eigenschap of welk gedragsvoorbeeld zij belangrijk vinden voor hun nieuwe burgemeester. Deelnemers konden zich positioneren op een zevenpuntsschaal om hun mening weer te geven.

Enthousiaste vernieuwer of stabiele factor

Uitdagingen van de toekomst of vandaag

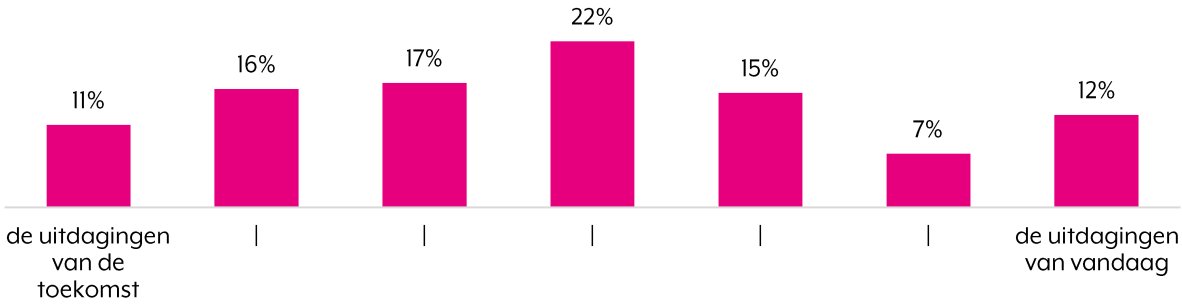

Blijft zakelijk of laat gevoelens zien

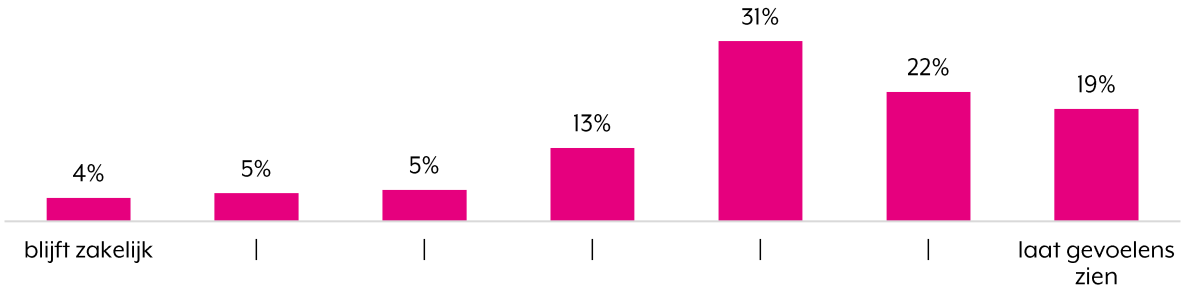

Bestuurder of burgervader/-moeder

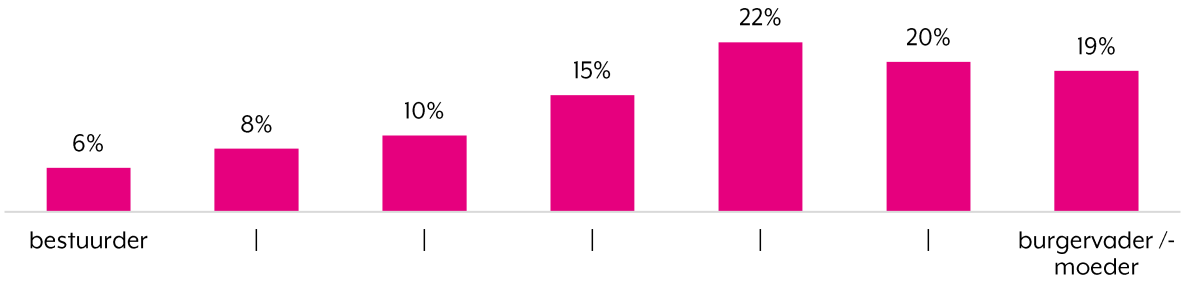

Formeel of informeel

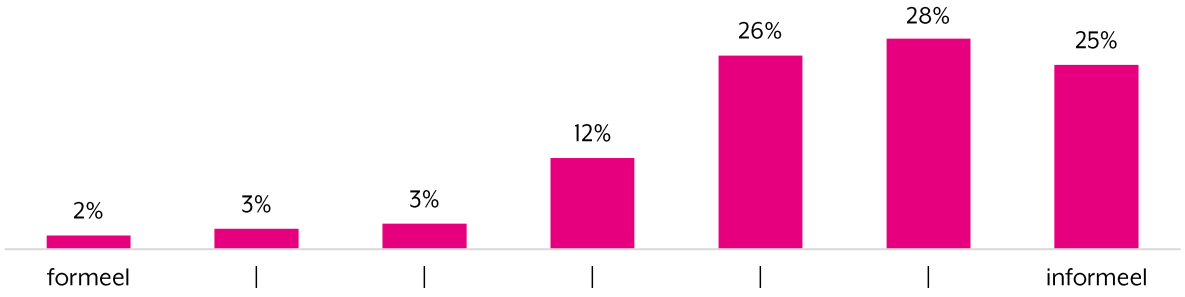

Praten tot er steun is of snel actie nemen

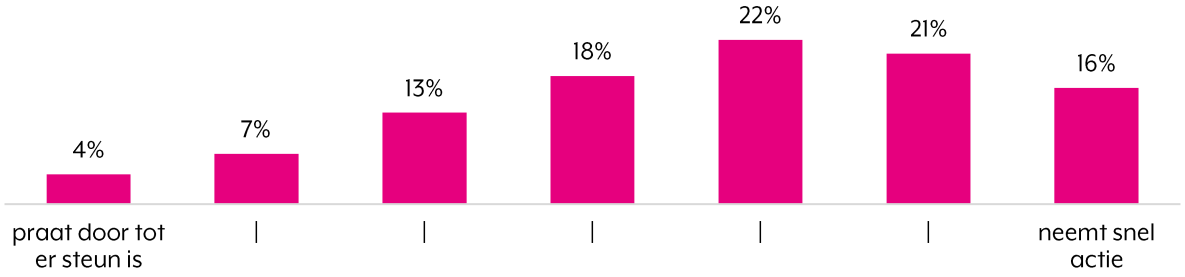

Overleggen met anderen of hard optreden

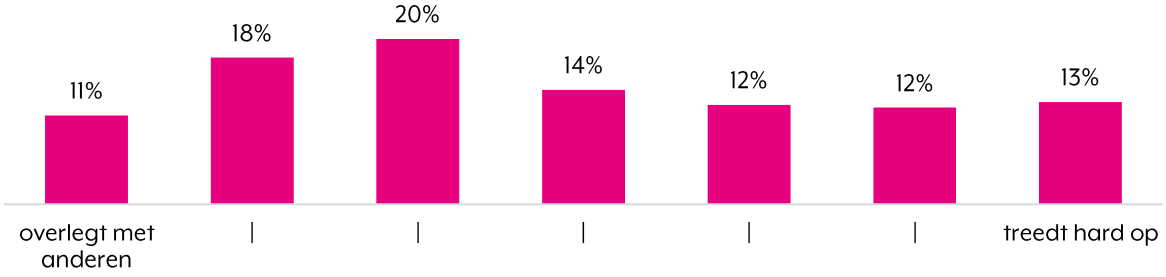

In gesprek gaan of zorgen dat iedereen zich aan de regels houdt

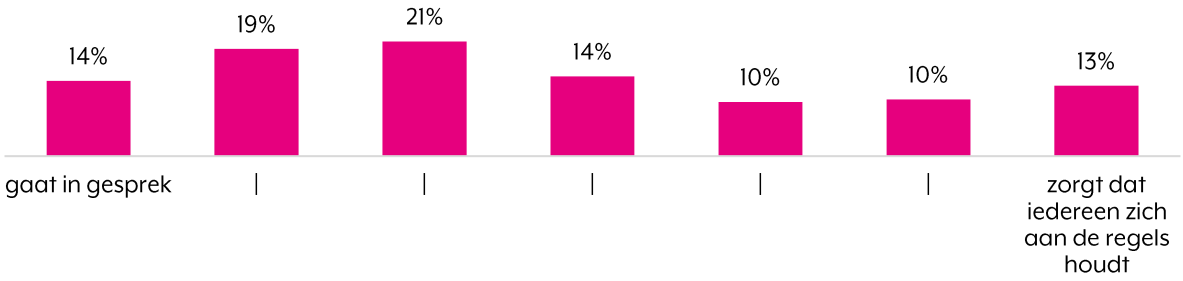

Een goede sfeer of het beste resultaat

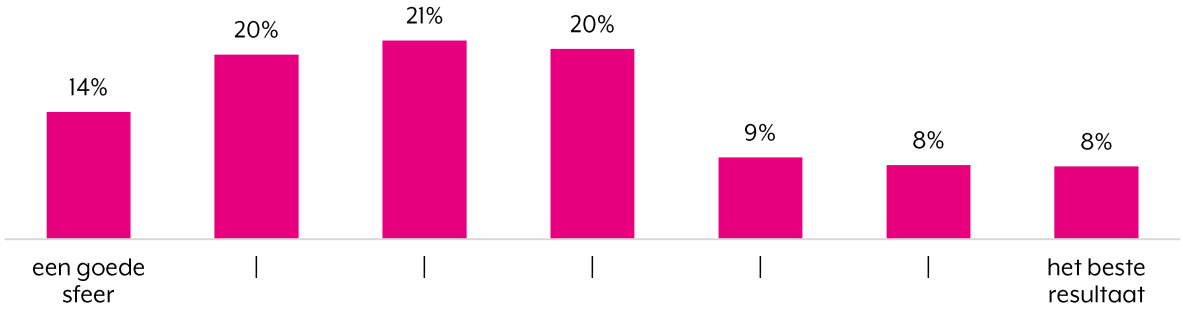

Geen kant kiezen of een duidelijke mening hebben

4. Kenmerken

Hoofdstuk 4

De inwoners van Winterswijk werd gevraagd met welke drie woorden zij de gemeente Winterswijk zouden beschrijven. Hierbij worden 'gemoedelijk' en 'sociaal' het vaakst genoemd. Daarnaast worden 'gezellig' en 'groen' genoemd door inwoners.

Welke drie woorden omschrijven de gemeente Winterswijk het best?

5. Open vragen

Hoofdstuk 5

Inwoners is de volgende open vraag voorgelegd: '*Als u de burgemeester van Winterswijk één plek in de gemeente zou kunnen laten zien, welke plek zou dit dan zijn en waarom?*'. De antwoorden staan hieronder samengevat rondom enkele veelgenoemde plaatsen.

Thema	Korte omschrijving
Het centrum	Allereerst laten inwoners een toekomstige burgemeester graag het centrum van Winterswijk zien en in het bijzonder de markt. Deze plek is volgens hen het hart van de gemeente, waar veel gezelligheid is en veel inwoners samenkomen.
	Quote: "Centrum. Daar is de gezelligheid en de veelzijdigheid het meest zichtbaar." *Quote: "De sfeer op de markt. De volle terrassen."*
De natuur	Daarnaast nemen inwoners de nieuwe burgemeester graag mee naar de natuur in de gemeente, omdat zij dit een mooi deel van Winterswijk vinden. Inwoners zijn trots op de natuur en vinden het belangrijk dat hier goed voor gezorgd wordt.
	Quote: "Bekendelle, omdat het zo'n mooi gebied is." *Quote: "Alle bossen in het buitengebied. Dan kan deze direct zien hoe mooi het hier is en moet blijven."*
Volksfeest	Tot slot vinden inwoners het belangrijk dat een nieuwe burgemeester aanwezig is bij het Volksfeest in Winterswijk. Volgens invullers geeft de sfeer tijdens het Volksfeest een goed beeld van de gemeente, omdat alle inwoners dan samenkomen. Ook zouden sommige inwoners de nieuwe burgemeester graag laten zien hoe het Volksfeest en het bloemencorso tot stand komt.
	Quote: "De sfeer tijdens de volksfeesten, zowel in het dorp zelf als in de buurtschappen. Omdat op die dagen iedereen meetelt." *Quote: "De week in aanloop naar het volksfeest inclusief het feest zelf. Hier zie je precies hoe er samengewerkt wordt corsoclubs, muziekverenigingen, vrijwilligers vereniging volksfeest en samenwerking bedrijven."*

Inwoners is daarnaast ook de volgende open vraag voorgelegd: *'Als ik denk aan de nieuwe burgemeester van Winterswijk, dan zie ik iemand die…*'. De antwoorden staan hieronder samengevat rondom enkele veelgenoemde eigenschappen.

Thema	Korte omschrijving
… betrokken is	Allereerst vinden inwoners van Winterswijk het belangrijk dat hun nieuwe burgemeester betrokken is bij de gemeente en midden in de samenleving staat. Voor een deel van de inwoners gaat de voorkeur uit naar iemand die binding heeft met de Achterhoek.
	Quote: " Betrouwbaar, betrokken en middenin de samenleving." *Quote: "Uitstraling heeft en betrokken is bij alles wat er speelt in Winterswijk."*
… toegankelijk is	Daarnaast zoeken inwoners een burgemeester die toegankelijk en open is. Zij vinden het belangrijk dat de nieuwe burgemeester voor alle inwoners benaderbaar is.
	Quote: "Vooral laagdrempelig benaderbaar is en onder de mensen komt." *Quote: "Vriendelijk en benaderbaar is en geen onderscheid tussen mensen maakt."*
… jong is	Tot slot geven inwoners bij gelijke geschiktheid voorkeur aan een jongere burgemeester.
	Quote: "Een jong persoon, met bestuurlijke ervaring." *Quote: "Sowieso niet te oud is (max. 45 jaar) met veel ideeën en ambities, wiens roots in de Achterhoek liggen"*

6. Onderzoeksverantwoording

Hoofdstuk 6

6.1 Veldwerk

Dit onderzoek is uitgevoerd van 27 juni tot en met 6 juli 2025. Het onderzoek was via de open link www.mijnburgemeesterwinterswijk.nl voor alle inwoners van Winterswijk in te vullen. Om het onderzoek onder de aandacht te brengen zijn de gemeentelijke kanalen ingezet, waaronder de gemeentewebsite, sociale mediakanalen en op de gemeentepagina van het huis-aan-huisblad. Daarnaast liep er gedurende het onderzoek een campagne op Facebook en Instagram. Tot slot werd er informatie over het onderzoek getoond op LED-borden in het centrum van Winterswijk.

6.2 Stellingen

De inwonersconsultatie bestond uit tien stellingen, waarop invullers konden aangeven welke eigenschap of welk gedragsvoorbeeld zij belangrijk vinden voor hun nieuwe burgemeester. Deze stellingenset is ontwikkeld door Citisens, op basis van onderzoek naar leiderschapsstijlen van burgemeesters.

In 2022 is door Citisens een onderzoek uitgevoerd onder 1.228 leden van het Citisens panel, waarbij hen is gevraagd wat een burgemeester voor hen de ideale burgemeester maakt. Ook zijn aan de hand van diverse wetenschappelijke publicaties over leiderschapstijlen vier dimensies ontleed die leiderschap karakteriseren: 1) leiderschapsoriëntatie, 2) omgang met macht, 3) taakoriëntatie en 4) communicatiestijl. Op basis van de verzamelde data uit het Citisens panel zijn stellingen toegekend aan elk van deze vier dimensies. Daarnaast werden op basis van dit onderzoek de zeven kenmerken voor de gemeente typering geselecteerd. De zeven kenmerken die inwoners voorgelegd krijgen zijn zowel onderscheidend als representatief bevonden.

Door middel van een clusteranalyse zijn er aan de hand van de vier dimensies verschillende typen burgemeesters te onderscheiden. Deze vier typen (Efficiënte Probleemoplosser, Trouwe Beschermer, Enthousiaste Aanvoerder en Kritische Coach) vormen de basis voor de uitkomsten van de MijnBurgemeester-tool. Het type burgemeester dat het beste past bij de antwoorden die invullers gaven kregen zij aan het eind van de vragenlijst te zien. De beschrijving, zoals deze getoond werd, vindt u in bijlage 1.

6.3 Respons

In totaal is de vragenlijst 467 keer ingevuld. Door middel van verschillende verificatiemethoden zijn dubbele invullers uit de resultaten gefilterd en zijn uitkomsten van inwoners buiten gemeente Winterswijk uit de analyse gehouden. Onderdelen van het verificatieproces waren onder andere een check op e-mailadres, postcode en invultijd. Dit heeft geleid tot een netto respons van 457 invullers.

Voor een gemeente ter grootte van gemeente Winterswijk betekent dit dat de resultaten representatief zijn met een betrouwbaarheidsniveau van 95% en een foutmarge van 5%. Dit houdt in dat met 95% zekerheid kan worden gezegd dat het werkelijke percentage met 5% boven of onder de gerapporteerde percentages ligt.

Bijlage 1: Typen burgemeesters

Hieronder ziet u de omschrijvingen van de vier typen burgemeesters die de invullers aan het eind van de vragenlijst te zien kregen. Elke invuller kreeg het type te zien dat het meest overeen kwam met hun antwoorden op de stellingen. Daarnaast hadden zij de mogelijkheid om door te klikken en een omschrijving van alle vier de typen te lezen.

Efficiënte Probleemoplosser

"Waar een wil is, is een weg!"

Probleemoplossers hebben hun blik gericht op het hier en nu, en gaan recht op hun doel af. Vaak zijn dit doelen die door anderen zijn gekozen en vastgesteld.

Onderweg gaan zij moeilijkheden niet uit de weg. Sterker nog, probleemoplossers gaan actief aan de slag met het zoeken naar een oplossing. Zoals de naam al doet vermoeden, denkt dit type liever vanuit mogelijkheden dan belemmeringen.

Dat komt omdat de probleemoplosser resultaten wil boeken. Ze kiezen voor houding die daar op dat moment bij helpt: formeel of informeel, samen met anderen of alleen. Het is maar net wat er nodig is om samen vooruit te blijven gaan.

Trouwe Beschermer

"Doe maar gewoon, dan doe je al gek genoeg"

Wat moet er gebeuren en wanneer? Dit zijn de vragen waar de trouwe beschermer zich mee bezig houdt. Daarbij richt dit type zich op uitdagingen van dit moment. Trouwe beschermers zijn geen fan van verandering, liever beschermen zij dat wat bekend en vertrouwd is. Dat steken zij ook niet onder stoelen of banken.

Onderweg houdt de trouwe beschermer zich zowel bezig met het einddoel als het proces. Problemen zijn er om op te lossen, maar niet door van de gebaande paden af te wijken.

Als het nodig is, kan de trouwe beschermer voor een autoritaire houding kiezen. Bij dreigend gevaar ondernemen zij liever snel actie dan dat zij lang praten. En bevoegdheden zijn er om te gebruiken als de situatie daarom vraagt.

Enthousiaste Aanvoerder

"Alleen ga je sneller, samen kom je verder"

De blik naar buiten! Dat is wat de enthousiaste aanvoerder typeert. Deze burgemeester richt zich op uitdagingen van de toekomst én heeft daar een visie op.

Enthousiaste aanvoerders zijn niet bang voor verandering. Sterker nog, onderweg zoeken zij rustig de grenzen op wanneer dat nodig is. Het liefst duiken zij de inhoud in om hun plannen werkelijkheid te laten worden.

Als het nodig is gebruiken enthousiaste aanvoerders hun bevoegdheden om zaken voor elkaar te krijgen. Daarbij gaan ze niet voorbij aan anderen. Met een enigszins informele houding weten zij anderen te betrekken en overtuigen. Samen onderweg naar die stip op de horizon.

Kritische Coach

"Teamwork makes the dream work"

De kritische coach is een echte bruggenbouwer die energie krijgt van contact met anderen en steeds de samenwerking opzoekt. Dit type vindt het belangrijk om anderen zo veel mogelijk te betrekken en ervoor te zorgen dat zíj tot goede ideeën en besluiten kunnen komen.

Onderweg heeft de kritische coach veel aandacht voor de omgeving: is iedereen nog aangehaakt? En hoe is de sfeer? Een goed proces is minstens zo belangrijk als een mooi resultaat.

Hoewel hun houding eerder formeel dan informeel is, zijn kritische coaches erg sociaal vaardig. Ze weten goed aan te sluiten bij de leefwereld van hun publiek en houden van duidelijke communicatie.

Bijlage 2: Toelichting betrokkenheidsprofielen

Voor de analyse in deze rapportage wordt gebruik gemaakt van de betrokkenheidsprofielen van Citisens. Dit is een segmentatiemodel ontwikkeld om de betrokkenheid, het vertrouwen en de voorkeuren op het gebied van communicatie en participatie van verschillende groepen inwoners in kaart te brengen.

Eigenzinnige Lokalen
13% Nederland
Verdeeld over alle leeftijden.
Opleidingsniveau vaker praktisch.
Inkomen modaal of onder modaal.

(Re)actieve Emptynesters
10% Nederland
Leeftijd 45 jaar en ouder.
Opleidingsniveau theoretisch.
Inkomen hoger dan gemiddeld.
(Pre)pensioen.

Bescheiden Grijzen
9% Nederland
Leeftijd 65 jaar en ouder.
Inkomen iets beneden modaal.
Praktisch opgeleid.
Gepensioneerd, wonen alleen of met hun partner.

Gehaaste Gezinnen
15% Nederland
Leeftijd tussen de 30 en 65.
Inkomen modaal of boven modaal.
Opleidingsniveau theoretisch.
Drukke gezinnen, wonen in dorpen of kleinere steden.

Alerte Families
19% Nederland
Leeftijd 30 - 65 jaar.
Inkomen beneden modaal of modaal.
Opleidingsniveau praktisch.
Gezinnen met kinderen, wonen vaker in dorpen.

Stille Overlevers
13% Nederland
Leeftijd 30 tot 65 jaar.
Praktisch opgeleid.
Beneden modaal inkomen.
Weinig vertrouwen in de overheid, niet geneigd om mee te denken.

Idealistische Globalisten
9% Nederland
Leeftijd tussen de 18 en 40.
Theoretisch opgeleid.
Verdienen boven modaal óf gaan dit binnenkort doen.
Interesse in grote maatschappelijke thema's.

Ik-gerichte Starters
15% Nederland
Leeftijd tot 45.
Praktisch of theoretisch opgeleid.
Gemiddeld inkomen.
Alleenstaand of samenwonend, vaak voor het eerst in een koopwoning.